

DERGİ DİLİ: İNDEKS, İMPAKT FAKTÖR...

Gülşah ÇIKRIKÇI İŞİK¹

Dergi, belli bir alandaki konuları kapsayan ve belirli aralıklarla basılan, süreli bir yayın türüdür. Dergiler kabaca ikiye ayrılabilir; popüler dergiler (popular magazines) ve akademik dergiler (academic journals) **1. Popüler dergiler**, genel okuyucu kitlesine hitap eden, gazeteci veya yazarlar tarafından yazılmış, hakem değerlendirmesinden geçmeyen ve ayrıntılı kaynakça gösterilmeyen yazılara yer veren dergilerdir. Bu metinde bahse konu olan **akademik dergiler** ise belirli bir bilim dalı ile ilgili güncel gelişim ve araştırmaları ayrıntılı kaynakça ve metin başında bir özet ile sunan, araştırmacılara yönelik yayın yapan dergilerdir. **Bilimsel (hakemli) dergiler** (scholarly peer reviewed journals), akademik dergi grubunun bir alt kümesi olup, bu dergilerde yer verilen makaleler, yayın öncesi bir hakem değerlendirilmesinden geçirilerek yayına kabul edilir. Dolayısıyla akademik anlamda en güvenilir ve en geçerli içeriklere bilimsel dergilerde ulaşılır.

Dünya genelinde sadece tıp alanında 30.000 den fazla dergi bulunmaktadır, bu da her gün binlerce içerik anlamına gelir. Bu durumda daha kaliteli, literatüre daha fazla katkı sağlayan yayınlara ulaşmak için daha kaliteli dergilerde yayınlanmış makaleleri incelemek gerekecektir. Son yıllarda yapılan düzenlemeler ile akademik unvanda yükselme için yapılan başvurularda ve akademik teşvik başvurularında, puanlamalarda makalenin yayınlandığı derginin kalitesi ile ilgili ölçütler ön plana çıkmıştır. Derginin indeksi, impekt faktörü, çeyrekliği gibi değişkenler, bu amaçla kullanılan başlıca ölçütlerdir.

İndeks Nedir?

İndeksler bir nevi yayın arşividir denilebilir. Kapsama alanındaki dergilerin belirli aralıklarla okuyuculara duyurulmasını sağlarlar. Bunu makalenin sadece başlığını, sadece yazarlarını, kaynakçayı, özetini veya tamamını tarayarak yapabilir². Bir derginin indekste taranıyor olması, okuyucuya ulaşmasını ve dolayısıyla da okunurluğunu arttırdığından, dergi kalitesinin bir göstergesi olarak kabul edilir³.

¹ Doç. Dr., Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Gulsah8676@gmail.com

Dergi Metrikleri Konusunda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Yukarıda en sık kullanılanlarına yer verdiğimiz dergi metrikleri hepsi farklı formüllerle hesaplanmakta ve dergileri bilimsel önem ve katkıları açısından sıralama ve karşılaştırmaya olanak sağlamayı hedeflemektedir. Ancak aslında bu konuda dikkate alınması gereken birçok tuzak nokta mevcuttur. Örneğin bazı dergiler, derleme makalelere yer verir ki, derlemeler atıf oranı daha yüksek yazılardır. Ayrıca self-citation yani kendi kendine atıf yapılması da bu metrikleri etkileyebilecek faktörlerdendir²⁷. Ayrıca bazı dergilerin yayın politikaları gereği, kendi dergilerinde yayınlanmış makalelere atıf istemeleri gibi faktörler de bu metriklerin güvenilirliğini azaltmaktadır²⁸.

Sonuç olarak, etki faktörü dergilerin yayınladığı bilginin kalitesini ölçmede tek başına değerlendirilmemelidir²⁹. Elbette bu ölçütler matematiksel karşılaştırmalar için var olmaya devam edecektir; ancak bilimin kalitesi sayısal değerlere indirgenemeyecek kadar kompleks değerlendirmeler gerektirir.

KAYNAKLAR

1. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/page/dergiler-icin-onemli-aciklamalar>. Erişim tarihi: 09.02.2022
2. Asan A. [International Journal Indexes, Importance and Status of Turkey Journals: Part 1: Scientific Journal Indexes.] Turkish. Acta Med. Alanya 2017;1(1): 33-42.
3. Balhara YP. Indexed journal: What does it mean?. Lung India. 2012;29(2):193. doi:10.4103/0970-2113.95345
4. <https://ntelt.cikd.ca/journal-indexing-1-definition-aim/> Yayın tarihi: 24.02.2020 Erişim tarihi:15.02.2022
5. Padula D. Journal Indexing: Core standards and why they matter. Yayın tarihi 22.08.2019. <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2019/08/22/journal-indexing-core-standards-and-why-they-matter/> Erişim tarihi: 15.02.2022
6. Tonta Y. Türkiye’de Yayımlanan ve Web of Science’ta Dizinlenen Dergilerle İlgili Bir Değerlendirme. Türk Kütüphaneciliği. 2017;31(4):449-482 Doi: 10.24146/tkd.2017.21
7. Al U, Soydan İ. The War of Academia with Citation Indexes. Journal of Faculty of Letters. 2014; 31(1): 23-42
8. Al U, Soydan İ. An Evaluation on Turkey Addressed Journals in Citation Indexes. Bilgi Dünyası. 2011;12(1): 13-29
9. TÜBİTAK ULAKBİM Cahit Arf Bilgi Merkezi Clarivate Analytics Web Of Science Atıf Veri Tabanlarında (SCI, SSCI, AHCI) İndekslenmekte Olan Türkiye Adresli Bilimsel Dergiler <https://cabim.ulakbim.gov.tr/wp-content/uploads/sites/4/2022/02/WoS-TR-Dergiler-Subat-2022.pdf> Erişim: 16.02.2022
10. TÜBİTAK ULAKBİM Cahit Arf Bilgi Merkezi Bilim Dallarında Dünya, Ülkeler ve Gruplara Ait Veriler:Tıbbi Bilimler (2010-2015) <https://cabim.ulakbim.gov.tr/wp-content/uploads/sites/4/2016/11/2010-2015-T%C4%B1bbi-Bilimler.pdf> Erişim: 16.02.2022
11. <https://trdizin.gov.tr/hakkında/> erişim:16.02.2022
12. Joshi A. Comprasion Between Scopus and ISI Web of Science. Journal Global Values. 2016; 7(1): 1-11.
13. Barnett P, Lascar C. Comparing Unique Title Coverage of Web of Science and Scopus in Earth and Atmospheric Sciences. Issues in Science and Technology Librarianship. 2012
14. Stephen JG, Gallagher PE. The great contribution: Index Medicus, Index-Catalogue, and IndexCat”. Journal of the Medical Library Association. 2009; 97(2): 108-113. doi:10.3163/1536-5050.97.2.007.
15. Lindberg DA. Internet access to the National Library of Medicine. Eff Clin Pract. 2000;3(5):256-260.
16. Martin AM, Malea EO, Thelwall M, Cozar EDL. Google Scholar, Web of Science, and Scopus: asystematiccomparison of citations in 252 subject categories. Journal of Informetrics. 2019; 12(4):1160-1177
17. <https://ntelt.cikd.ca/everything-about-impact-factor/> Yayın tarihi: 09.03.2020, Erişim: 17.02.2022
18. Allahbadia GN. Thinking beyond the thomson reuters “impact factor”. J Obstet Gynaecol India. 2014;64(4):231-233. doi:10.1007/s13224-014-0574-8
19. <https://www.bioxbio.com/> Erişim: 17.02.2022
20. TÜBİTAK ULAKBİM Türkiye adresli bilimsel yayınların dergi performans göstergeleri (2016) https://cabim.ulakbim.gov.tr/wp-content/uploads/sites/4/2017/09/Dergi-inceleme-2016_14-Eyl%C3%BCI-2017.pdf Erişim: 17.02.2022

21. Clarivate Journal Citation Reports: 5-Year Impact Factors https://support.clarivate.com/ScientificandAcademicResearch/s/article/Journal-Citation-Reports-5-Year-Impact-Factors?language=en_US Yayın tarihi: 06.07.2018, Erişim tarihi: 17.02.2022
22. <https://en.wikipedia.org/wiki/H-index> Erişim: 17.02.2022
23. <https://ntelt.cikd.ca/what-is-citescore/> Yayın tarihi: 11.03.2020 Erişim Tarihi: 17.02.2022
24. <https://www.scopus.com/sources> Erişim: 17.02.2022
25. <https://ntelt.cikd.ca/evaluating-journals-by-journal-metrics-1/> Yayın tarihi: 26.02.2020 Erişim tarihi: 17.02.2022
26. <https://ntelt.cikd.ca/evaluating-journals-by-journal-metrics-2/> yayın tarihi: 27.02.2020 Erişim:17.02.2022
27. Fassoulaki A, Papilas K, Paraskeva A, Patris K. Impact factor bias and proposed adjustments for its determination. *Acta Anaesthesiol Scand.* 2002;46(7):902-905. doi:10.1034/j.1399-6576.2002.460723.x
28. The PLoS Medicine Editors. The impact factor game. It is time to find a better way to assess the scientific literature. *PLoS Med.* 2006;3(6):e291. doi:10.1371/journal.pmed.0030291
29. Not-so-deep impact. *Nature.* 2005;435(7045):1003-1004. doi:10.1038/4351003b